

Maaria Päivinen

PINTA-
NAARMU-
JA

ntamo

PINTANAARMUJA

MAARIA PÄIVINEN

Silja ja Mai, ntamo 2010

Minä rakastan sinua nuori mies, ntamo 2011

Kiitokset teille, jotka olette jaksaneet minua nämä pitkät naarmuiset kirjoitusvuodet, joita tämän romaanin takominen söi sisuksiinsa, ja erityiskiitokset Ranyalle sekä Harrylle, jotka kommenteillanne autoitte ja rohkaisitte käsikirjoituksen kanssa eteenpäin. – *Maaria*

© 2013 Maaria Päivinen

ISBN 978-952-215-370-8

ULKOASU

Make Copies

KANNEN KUVA

Anni Halonen

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2013

ntamo

www.ntamo.net

Maaria Päivinen

PINTANAARMUJA

ROMAANI

ntamo

I

Raastava ikävyys naulasi minut tähän puuhun.

(Sylvia Plath)

HERMAN

Hän heräsi keskeltä merta. Vesi lipui hänen korvissaan, käsi roikkui pitkän pelottavan tyyntä pintaa. Hän kuuli vain lintu ja veden. Janotti. Ei voinut avata silmiä, niin kirkkaaksi aurinko oli murtunut.

Miten hän oli tänne joutunut.

Hän ei pystynyt liikuttamaan muuta kuin käsiään, varpaita vain vähän. Vaikka oli kuuma, pökerryttävän, hytisevän kuuma, häntä paleli. Hänen hiuksensa lojuivat veden pinnalla, kosteus nousi ylös kohti hiusjuurta; suola tekisi hänestä ennen pitkää kuivan, ellei hän sitä ollut jo. Hän tunsi tämän ja alastomuuden, vaikka ei hän alaston, suinkaan, ollutkaan.

Vaikka voiko sitä luonnon keskellä olla muuta kuin alaston. Eivät vaatteet peitä vartaloa, talot sen peittävät ja äänet, jotka tulevat kun ihmiset kohtaavat toisiaan.

Sitä paitsi minä muistan vieläkin, miltä hän näytti patjan päällä. Muistan jokaisen päivän, jona kohtasimme ensimmäistä kertaa. Jokaisen lähdön muistan myös. Minä muistan viimeisen patjan, jonka päällä hän nukkui tai valvoi, minä muistan.

Minä muistan.

Olin pumpannut sen aiemmin täyteen, aamulla pelkästään hänelle; sinivalkoisen, miltei vettä läpinäkyvämmän patjan. Hän painui sen päällä kokoon. Hän oli kuin vastasyntynyt, pienen eläimen poikanen. Hytisevä, sokea lintu. Jääkarhun lapsi. Kuun sillalla syntynyt pehmeä tiikeri. Hän oli minun eläimeni, symboli, hän oli karhujen kuningatar ja kaikkea mitä nuoren naisen pitääkin olla; kelmeä, ympäripyöreä, harmoninen näky.

Minä hänet sidoin uimapatjan päälle, tiukasti kiinni niin

kuin hänen miehensä tapasi sitoa sänkyyn, ”älä anna minun liikkua sentin senttiä”, hän käski.

Muuta ei ollut kuin kaksi nahkavyötä, minä hänet sidoin rintalastan kohdalta, sidoin lantioista, varmistin, että vyöt olivat tarpeeksi tiukalla. Löysät hengittää. Kaksi sormea mahtui hänen ihonsa ja vyön väliin. Se riitti. Se riitti siihen, että minun kallisarvoinen häneni ei tukehtuisi kuolemaan, vaan nimenomaan kelluisi sinne.

Minä se olin, joka hänet työnsi aaltoihin, hän itse sitä toivoi.

Että minä laittaisin eteenpäin.

Minä, eikä kukaan muu.

Hän oli tajuton siinä vaiheessa. Rakastin niin paljon, että annoin hänet merelle, ja hän puolestaan niin kyllästynyt, että tahtoi sinne. Hän rakasti kaikkia meistä niin tukahduttavan paljon, että kyllästyi; hän rakasti liikaa, liikaa voi todella rakastaa. Niin voi, että sattuu.

Että tulee halu kuolla, tukehtua rakkauteen, upota kiveksi maailman pohjaan.

Tahtoi takaisin mereensä, hän tahtoi. Hän toisti sitä samaa aina, kun oli epätoivoisen väsynyt elämästä: ”Vedessä minä olen yhtä, ikään kuin kuplassa kaulakkain, symbioosissa meren kanssa kaksin.” Hän, ruodittu kala, ongittu veden pohjalta, hän; kylmä ja tunteeton pohjamuta.

Hän; pisarat, väreet, usva pinnan yllä.

Hän; eepoksellinen.

Niin kamalan paljon hän rakasti itseään, että sammui ennen auringon kunnollista nousua. Nukahti, ennen kuin pelko ennätti laittaa hänet katumaan, epäilen, että hän otti uni-lääkkeitä ennen viimeistä siirtoa. Kaikkihan me pelkäämme, kun ajattelemme kuolemaa tai vielä enemmän silloin, kun

ajattelemme sitä, että mitä jos emme kuolekaan vaikka haluaisimme.

Joka tapauksessa pelkäsin kaukana enkä tunnistanut itseäni katsellessani hänen hidasta poistumistaan. Olin hilkulla lähteä perään, ryöstää veneen joltakin kylän kalastajista, pelastaa itseni ja samalla naiseni, joka ei ollut sanan varsinaisessa, konkreettisessa merkityksessä minun naiseni, ja joka katosi vähän väliä aaltojen taakse patjoineen.

Luulin, tietenkin, jokaisen aallon kohdalla, että meri syö hänet nyt.

Mutta ei meri syönyt.

Merelle ei kelvannut kuka tahansa.

Hän oli joko liian vähän tai liian paljon, ja minä, tietenkin, ajattelin, että hän oli aivan liian paljon. Yhä ajattelen niin, vaikka siitä on jo vuosia.

Istun aurinkoterassilla, minä yhä täällä pienessä kadonneessa kylässä, jonne loppujen lopuksi jäin, sillä en voinut kohdata mitään entistä. En varsinkaan viranomaisia. En kysymyksiä tuttavapiirissä tai yliopistolla. En enää sen jälkeen, mitä hän minulle elämästä paljasti tai mitä minä häneltä vein. Mitä hän vei keneltäkään, mitä luuli antaneensa, oi luoja sinä minun häneni, mitä oletkaan mennyt tekemään!

Minulla on sitä paitsi nykyään vaimo ja kolme lasta. Mutta kerran hän ehti olla ainakin minulle kokonainen kaksoismaailma, ja minä rakastan häntä joskus yhä tai oikeastaan kaiken aikaa, vaikka alan olla jo suhteellisen velto tästä kroonisesta kaipaamisesta.

Istun aurinkoterassilla aina kun tulee ikävä. Oikeastaan istun aurinkoterassilla aina, vaikka aurinko piileskellisikin taustalla, vaikka kuu pyrkisi valtaan. Tätä voisi kutsua päivätyökseksi. Joskus teen myös yövuoroja.

Istun aurinkoterassilla kyhjöttäen, kuten nyt, kun taas

kertaan tämän valkoisen mieleni tarinan, jonka hän maalasi mustaksi. Minä istun aurinkoterassilla ja näen hänet sellaisena kuin hän aina tahtoi olla; puhdas, tärkeä henkilö. Puhdas ja elintärkeä ja sileä.

Hän oli sileä, hän on silkkiä, hän on pehmeää maata, enkä minä ole koskaan muulloin koskettanut sellaista ihoa.

Ja minulla on nykyään vaimo, joka myy työkseen isänsä kalastamaa kalaa torilla. Jonka iho on kovaa. Sormiini satuu, kun kosketan vaimoani. Ainoastaan siitä syystä että ne kaipaavat pehmeää häntä, että niillä on aavistus paremmasta. Parhaasta.

Minun vaimoni tuoksuu mereltä. Hän tuoksuu siltä päivältä, jona työnsin toisen häneni mereen pelkän uimapatjan päällä; vaimoni tuoksuu siltä päivältä, jonka aikana minusta tuli yhtä aikaa syyllinen ja armahdettu, vapaa vihdoin, samalla vanki.

Olen hänen muistojensa vanki.

Sen takia, elinkautisen vankeusrangaistuksen takia, meidän naimisiin naisen kanssa, joka tuoksuu niiltä päiviltä.

Katsoin minun häneni perään kaukoputkella niin kauan kuin auringonvaloa ja iltahämärää riitti sen jälkeen, kun olin työntänyt hänet aaltoihin, ja laskin minuutteja, metrejä, merimaileja, jotka lisääntyivät välillämme.

Lokit kirkuivat, tukin korvani. Veikkasin aikaa, jolloin hänen sydämensä lakkaisi lyömästä. Hengitin pimeää. Hengitin samaa meri-ilmaa kuin hän hennoilla keuhkoillaan.

Sen jälkeen hän loppui.

ANNA

Sinä olet ruma, helvetin helvetin ruma. Niin Veikko huhki kohti Annaa juuri silloin kun hän avasi silmänsä uuteen päivään ja toivoi aurinkoa sateen sijaan.

Oli aamu, varhainen aika ja silmät ihan sirrillään. Että se kehtaa, Anna ehti miettiä ennen kuin kutistui siihen paikkaan tai niihin rusikoiviin sanoihin, supistui lakanoiden väliin niin että mitään oli hankala erottaa sieltä, makuukammarin melusta tai äänistä joita ei ollut.

Ja silmät jotka hapuilivat ilman johtolankaa osuivat kohti puiden oksissa taipuvaa elokuuta. Näky tippui pitkin ikkunaa, päin verhoja se paiskautui ja Anna ymmärsi tai kuuli taas juuri niin kuin piti kuulla.

Että ruma oli ja huono huono vaimo.

Oli karvasta tai pieni hetki jota ei koskaan ollut haluttu.

Oli ikuista, oli likaa.

Siihen aamuun asti Anna oli asunut Veikon alla, kauan oli, ja sitten se hihkui saatana mikä naama, vasten kasvoja Veikko paiskoi ja kieli sen suussa liikkui ilkeästi niin kuin käärmeillä liikkuu eikä se ollut ikinä lyönyt niin lujaa, kukaan raapinut niin viiltävästi, Veikko rallatti, huvittuneella soinnulla kiussankappale omaksi ilokseen. Ruma. Ruma. Ruma.

Ja sitten se sitoi kiinni, vittu en kestä tänään tätä, sen merkki se oli, aina se sitoi umpeen kun Anna oli liian rankkaa tai rihkamameri. Se siirtyi keittiöön, huhki sanoja puhki sieltä asti eikä Annalla ollut vastaansanomista, ei sitten yhtään tai ollenkaan.

Oli kuin tyhjää täynnä oikeusasiakirjat ja velvollisuuksien jono. Olen kahlitturaakapahakehitysmää, ja se raastoi, totuus samalla lailla kovaa kuin se syöksyy homeen pistävänä tuok-

suna nenään kun avaa kotioven pitkästä aikaa: ruma, ruma, ruma.

Annan silmät harhailivat makuuhuoneen piirteissä. Pääs-äkin rytisi, samalla tavalla ryski kuin sänky jyysti seinänpin-taa silloin harvoin kun Veikko työnsi takaapäin. Ja sitä hän kaipasi, sängyn ryskettä ja sitä että joku tulee sisälle, kuiskii hyvä hyvä hyvä.

Hän yritti laittaa kädet pitkin korvia ja tukkia äänet joita ei sopinut kuulla, silmätkin ummisti, kokonaan sukelsi tilaan jossa ei ole mitään mitä on kun pitää värjötellä. Ja sitä on olla vapaa, päästä omaan itseen eikä muita aistia ja sitä Anna yrit-ti, varsinkin nyt kun Veikon kädet näyttivät ristiinnaulituilta ja silmät silppuroivat.

Mutta naisen takkuiseen riivattuun nyljettyyn vapauteen kuului ruma hirveä ämmä perkele, väärät säkeet, ne estivät kaiken. Eikä Anna tiennyt miten levyä saattoi vaihtaa. Irvis-teli ikävästi vingahteli kuulokäytävissä ja hän muisti kuinka Veikko oli usein ollut niin, sittenkin, lyönyt hurjapää vaikka lyötyä ei saisi enää toisen kerran lyödä.

Hän katosi jähmettyneestä muodosta, pyörähti kyljelleen peiton alla. Ihmetteli parka miten oli tähän tilaan ajautunut tai miten maailma roikkui niin. Ja polvet kolahtelivat toisiaan vasten, ne lonksuivat, tahtia toivat. Anna katseli lakanoihin painettuja vaaleanpunaisia kukkaiskuvia ajatellakseen jotain muuta kuin omaa mitätöntä naamaa tai sitä miten ikinä oli tarttunut Veikkoon.

Vittu panisin panisin panisin se oli hokenut ensimmäisellä kerralla ja Anna kosketti lakanaa allaan eikä heidän yhdenil-lanjuttunsa päättynyt koskaan, ikinä eivät luovuta eikä Veik-ko kuullut kuinka Anna toipui, ja arvet säilyvät, haalistunei-na varmaan, niistä ei pääse eroon niin kuin ei siitäkään että Anna ja Veikko ovat yksissä tuumin olleet kokonainen kansa.

Sängyn vuosia vanhoissa uurteissa hän kietoutui. Millä tavalla uskoikaan siihen, yhteiseen elämään, miten uskoa kun haluan keskeytyä, hän pakottaui olemaan valpas tai verkkokalvolla raikuva huurre, näkemisen este: että luovuttaisi, lähtisi siitä mihin itse on halunnut, se olisi heikkoutta ollut, sallimatonta!

Ei hän voinut, kyennytään, ei niiden menetysten jälkeen jotka häneen oli kirjoitettu. Sormet valuivat pitkin puuvillaa sen pintaa ja kasvot Annassa soljuivat ilmeettöminä.

Mies oli halunnut panna, ihan ensikosketuksesta lähtien niin.

Ja sitä on olla: tulla halutuksi.

Kodin valtasi hiljainen kuume ja Veikko kiehui.

Siihen Anna tahtoi, takaisin menneeseen hekumaan, siihen että oli tuntematon ja samalla liian tuttu, sellainen että sai sanoa mitä huvitti ja silti tietää: tämä ei ole loppu ja hän lauloi siinä, olen sinuun taltioitunut vamma.

Olen kävelyllä, kaukana teistä! Olen unta kun et halua nukahtaa, kaikkiin suuntiin Anna koetti laajentua mutta kokonaiseksi toivoksi mies oli kadonnut ja se oli pahan merkki.

Hiljaisuus pukemassa ihmisen järjettömyyteen asti sadistiksi, olla kaunis, painettu kuva kankaassa ja maata vasten ihmisten ihoa, miten Anna tahtoikaan sitä, oman itsensä alle peitoksi!

Oli sileää vasten selkää eikä sormissa mitään ylimääräistä. Ihan pehmeää oli toisin kuin Veikon parransänki silloin kun nussittiin, silloin kun se raapi pintaa.

Olla samanlainen, sileä kangas ja pehmeässä pinossa, miten pystyisikään!

Mutta pinta, Annan tarvelty päällys: ei puuvillaa ikinä.

Ja minun käteni: Veikko jyrännyt ne yhteen.

Annan kädet ja Annan jalat ja kaikki mikä on toisen omaa, solmitut on.

Muuratut umpeen.

Vatsaa viilteli väänsi vähän ja Anna kierähteli paikallaan, maiskautteli kieltä vasten takahammasta sitä särki. Pesää kai-voi kankaiden väliin niin kuin hiiret majoittuvat seiniin ja siellä rapisevat, haamut.

Ranteita hiersivät raudat, käsissä on vieläkin syvät kuopat siinä missä Veikon rajapuomit ovat maanneet. Kasvoilla särkyi vaitiolo ja joka puolelle teki mieli maalata pieniä sydämiä, kutistuneita, ne lämmittivät paatuneita näköaloja.

Mutta sinä aamuna ei ollut muuta kuin rusahduksia.

Sinä aamuna Anna alkoi lopultakin särkyä. Ilmeet myrtyneet hän rimpuili, vittu saatana ämmä, jyski Veikko eikä löytänyt kahvinpuruja, se ryki itsensä henkiin meluisa ja vitun paska perkele ja ämmä taas ja vielä.

Ja: sinun syytäsi tämä kaikki.

Käsiraudat kalisivat vasten sängyn puista päätyä, naapuritkin kuulivat kuinka pideltiin ja sade ulkona syövytti eikä Veikko löytänyt, nukkavierusaamatonhelmenkalastajaraato, oikeus maistella kutsumanimeä niin että puhe takeltelee pitkin ja poikin kitalakea: ruma-Anna, ruma-Anna, anna anna vittu anna.

Ja Veikon ääni: kumartumassa niskaan, se puhalsi viileää rengasta kaulan ympärille, hirttosilmukkaa rakensi, ruma olet, kuultu jo, turpa umpeen tai se turpoaa umpeen. Se pui nyrkkiä näön vuoksi vaikka hyvin tiesi että Anna ei nähnyt siihen suuntaan.

Hän ummisti aina silmät kun iskut tulivat tai polttomerkit.

HERMAN

Toivon, että taivas lakkaa tuijottamasta minua tuolla tavalla. Ihan kuin se tahtoisi tukehduttaa, painaa tyynyn kasvoilleni; katsoa, millä tavalla koettaisin apua anella.

Kerron mitä tiedän hänestä; Annasta, Atheniasta, mitä hänen miehestään, viiruja, viiruja molemmista. On aika paljastaa. On aika heikkouteen, aika jäädä.

En kuule häntä enää.

En tiedä, onko hän pelastunut; pelastiko kukaan häntä, vai ymmärsikö hän lopulta uida jotakin toista rantaa kohti. Vai hukkuiko hän. Rynnäkö paikalle niin paha aalto, että hän jäi alle. Minun kirkas taivaallinen häneni rusentunut veteen.

Haluaisin tietää, kuinka meidän kävi, mutta en saa lopuratkaisua selville. Tämän on oltava näin. Jäykkä epätietoisuus, jäykkä uusi elämä; tämän on jätävä näin.

Mutta istun yhä aurinkoterassilla, vuosien jälkeen hänen lähellään.

Ja minä muistan.

En osaa lakata muistamasta.

Hän on pyhää maitoa. Historia. Hän on tarvellyt minun tulevaisuuteni ja minun menneisyyteni ja minä rakastan häntä vieläkin.

Hän on kaikki minun vaimoni rinnalla, eikä minun vaimoni ole yhtään.

Nämä päivät. Nämä vuodet. Nämä kuumat päivät, joiina olen kylmä. Miksi tällaisia pitää olla? Rakastin hänen puoli-kuollutta vartaloaan keskellä merta.

Minä rakastin häntä kaukaa, vaikka olen nukkunut kädet hänen ympärillään useampina öinä. Vaikka pidin hänestä kiinni paremmin kuin pidän vaimostani korkeilla paikoilla,

esimerkiksi jyrkänteillä, joista voisi helposti pudota kivik-
koon.

Hän ei päästänyt, ei lähelleen, ei vaikka jaan hänen salai-
suutensa. Vaikka antaisin anteeksi. Olen ehkä jo antanutkin,
haluan huutaa hänen korvaansa *anteeksi* niin että hän me-
nettää kykynsä kuulla aivan kuten itse olen menettänyt; en
kuule lasteni ääniä, en kuule vaimoani.

Sitä paitsi hän paljasti jotakin, jota en vieläkään saisi le-
vittää. Voihan yhä olla, että hän on elossa jossakin. Hän ei
tahdo nähdä minua enää koskaan. Eikä hän tahdo takaisin.

Hän ei hyväksy maailmaa tällaisenaan.

Jotakin pitäisi tehdä näille asioille.

Mutta minä pysyn täällä, kalastajakylässä perheeni kans-
sa, elän entisissä ajoissa, joina ajattelin hänen kauttaan.

Vaimoni ei tiedä tästä mitään. Avioliittoni on silti toimi-
va tai sanotaanko että tyydyttävä. Hän rakastaa minua, tuo
vaimo. Pidän huolta siinä määrin, missä pystyn, vaikka olen
ilmoittanut olevani työkyvytön ja kaiken lisäksi loppuunku-
lunut.

Vaimoni on ulkona siitä, missä hänen täytyisi saada olla
sisällä, mutta joskus on parempi kun ei tiedä. Niin asiat, ku-
ten avioliittommeikin, toimii paremmin: kun ei tiedä tai kun
ei olevinaan tiedä.

Kenelle voin kertoa, kun en voi. Voin puhua vain linnuil-
le kävelyretkilläni, peilikuvalleni ajaessani partaa. Lasteni
ollessa vielä vauvaiässä puhuin heille; vein heidät vaunuissa
kallioille, puhuin heille elämäni, jotta he eivät sitä koskaan
muulloin saisi tietää.

Enää voin puhua tuulelle. Kirkua kuten lokit. Voin kat-
sella kaukoputkella ja nähdä näkyjä, nähdä hänet niin, että
tahdon rakastella vaimoni kanssa kauan ja hartaasti ja tulla

Veikko lyö, Anna rakastaa. Herman jumaloi, Anna halitsee ja pakenee, jää kiinni lapseen, jota ei ole toivottu. Saako Anna tappaa? Saako Anna olla? Saako Anna elää, ylipäänsä jäädä?

Maaria Päivisen hurja kolmas romaani on kirja kaikesta, mistä ei ole tapana kirjoittaa: julmasta rakkaudesta, rakkauden julmuudesta, omissutamisen onnesta ja helvetistä, elämästä. Kuolemasta.

”Niitä harvoja viime vuoden romaaneja, jotka auttavat uskomaan suomalaisen romaanin kiinnostavampaan tulevaisuuteen.” –Taneli Viljanen Maaria Päivisen *Minä rakastan sinua nuori mies* -romaanista (2011)

Minä rakastan sinua nuori mies oli ehdolla Mahdollisen Kirjallisuuden Seuran vuoden paras proosateos -palkinnon saajaksi.